

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionaliste de Tortosa

ANYIII

PUGNA PRO PATRIA

NUM. 119.

LA CATALUNYA QUE VOLEM.—«Lliure, ni dominada, ni dominadora y respectada de les regions germanas.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa forta.—Acullit com a propi al foraster que á trevallar hi vinga. Y á manar y á cobrar, á fer lleys y á juzgar, cada hú á casa seva, que prou hi té que fer pera entendresbi. Els empleats de la terra y pochs, actius y inteligents.—Ennoblida, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escoles tornades a son esser: obrador avensos de la ciencia y planter de filosofes y juristas. A fora la ensopida rutina..—Intimament unida á la vella Catalunya, glòriosa en sa història y tradicional en sus lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrés, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Repobladas las montanyas per grans boscos, crescants pels singles els corredors en sinys moderns, raients del terer y de las minas els fruits y minerals. Las rigues de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginys del treball.—Conservats com leliquias els monuments enrunats o antics y alsarue d' un art fill llegítim del antich criat en els avensos actuals. Voltar les vellas poblacions històricas de populoses y amplias ciutats modernes.—Portis oberts als productes de tots llochs; asssegurats ab tractes d' una nació sèria; veure al potentat ab afany de ser estimat y útil á la Patria y al obrer intervinde en lo govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volém deixar á nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Pera ob tenirho tenim lo precis: Força, riquesa y inteligencia. Reprimim el vici del egoisme y exaltèm la virtud que á cap ens manca! L'amor á la Patria.»—LLUIS DOMENECH Y MUNTANER

PREUS DE SUSCRIPCIO.

Tortosa al mes. 0'50

Fora semestre. 3'00

DIRECCIÓN Y REDACCIÓN

Carrer del Parque, N.º 8.

Tortosa 15 Abril de 1905.

La Redacció o fa seu los conceptes ni contenuts dels articles firmats o copiats.

SANTORAL

Diumenge 16 de Rams, St. Toribí b. y Sta. Engracia vg. y mr. — Dilluns 17 St. Anicet p. y mr. y la beata Maria Agna de Jesús. — Dimarts 18 St. Eleuteri b. y sa mare Sta. Antia mrs. — Dimecres 19 Sts. Hermògenes y Vicenç mrs. — Dijous Sant 20 Sta. Ignés de Mont-Pulcià vg. — Divendres Sant 21 St. Anselm b. y dr. y St. Apolini mr. — Dissapte Sant 22 Sts. Soter y Cayo papas y mrs.

Resignació

El paganisme may va entendre aquesta paraula. Els qu' avuy segueixen un nou paganisme, el de la deessa Raó tampoc l' entenen. Sols la ha compresa y ensenyada el Cristianisme. Dalt la cima del Calvari te son origen.

Jesús hi restava clavat en creu, agònic y víctima dels tormentos mes aplanadors que may hagin ferit á cap ser humà. Al peu de la creu la Verge Santa, la Mare del Crucificat, se hi desfeyà en plor. Les punyides del Fill, flagellaven el cor de la Mare; y els dolors d' aquesta, feyen el mes viu sentir en el del Fill.

La Mare plorava y pregava. ¡Quin prec y qui plor el d' una Mare! Plorava pels dolors y 'ls escarnets ab qu' un poble martiritzava al seu Fill. Pregava, alçava son cor al Deu etern, á la Saborana Omnipotència, pera que goris els greus tormentos del seu Fill y al enemics els de la seva ànima, abismada en un mar immens de dolor.

El mòn sempre 'ls havia comprés els precs quan ells cobrijaren els deliris de la propia satisfacció; mes la resignació devades l' havia cercada, per això la lluya del esperit era tan ferestega y inhumana.

Havia arribada doncs l' hora de la Redempció. Y la Mare del Redemptor, la primera creatura de l' Humanitat qu' havia prestat son concurs mes directe a l' obra de redimir el Llinatge Humà, ho volia també fos la primera en participar de les noves gracies que d' ella exieren.

La mirada de la Mare se clavava en la del Fill. Y á cada cop que l' greu dolor s' estremia, l' oració de la Mare era mes intensa, mes viva, mes sentida. La Mare pregava á no poguer mes; son cor era tot pregaria á l' escalfor del prec, el torment mimava. Jesús, tot cor, llensá una paraula, qu' era de vida, com totes les qu' havien surtit de sos llabis. La paraula era nova; 'ls homens no la entenien; sols ia Verge Santa l' entengué. El miracle fou fet. D' ales

hores ençà, tots els qui s' han arrodonat al peu de la creu l' han sentida y entesa; en mitj de les seves penes y afliccions, han sentit una veu confortadora que diu: «Resignació».

La resignació se compenetra ab la creu. La seva virtut santa surt de aquesta. Per axó la resignació es com ella en l' Humanitat ereyenta,

que hi es com el sol, la llum, l' alegría la vida en el món.

D' aquí que, fora la resignació, el món es un desfici.

Aprendem, doncs, en les nostres penes, com l' aprenegué la Mare de Deu al peu de la creu.

P. Queralt.

ADOREMUS

La Professió

Lo dia fugitiu, seguint al sol, ja s' ha allunyat per Occident Y la Lluna, com ull vermell de plor, se va aixecant pausadament;

Y s' perden les estrelles esllanguides enfontzane en la flor de la flor.

Y sembla fondres tot ab amargura en la hemisfèrica tristor.

Fomiguela en les vies tortuoses com un mar de carn humana.

Y accompassat y fosch al lluny ronça l' tambor de la llegió romana.

Y un clamoreig retrona per l' espay y va á esvahirse per la altura.

Com himne estridorós de la ansietat.....; y una claror creixent fulgura!

Y poc a poc la professió nocturna v' avansant magestuosa!

Y apaga son clamor la multitud ab reverència fervorosa.

Y milers d' ulls s' encenen en los rengles de la estàtiva gentada.

Y la llum de les atxes qu' esprunejan reverbera en sa mirada.

Y arrossegant les llargues vestimentes van passant les negres vestes,

D' ulls brillants, en ses cares invisibles, y caperullades testes,

Flamejant en ses mans los llarchs blandons, com unes vidés que 's consumen.

En espirals de foc que va enlayrantse al cel, y espetegantes fumos.

Com àmiges qu' evitan lentament lo pes feixuch de lo existència.

¡Quina tristor que fan al que les mira ab sant desitj de penitència!

Y desfilan Imatges venerandes en memòria d' als misteris,

D' augustos sacrificis, de perdons, d' escarnis mil y vituperis,

Qui en nostres mundanals tribulacions piadosament nos aconhortan,

Y en ales de la fé á altres etats santificades nos transportan.

Y allà apareix lo Just clavat en creu.

¡Flecteu genolls, farsa judaica!

Poderosos tirans, humils esclaus, hipocresia farisaica,

Explotadors de débils, protectors de la ignoscència perseguida!

¡Ajenollat, oh ingrata Humanitat, ab sang divina redimida!

Postreus tots, butxins del desgraciat, insultadors de la miseria,

Los qu' extremi els membres brutalment al pler fangós de la materia:

Los que gemiu, vecsats innoblement pel jou d' odiosa tiranía.

Los que riehen grollers entre 'ls escàndols y sarcasmes de la orgia,

Los qu' ajupiu la espalda al pes del temps, y el cap al pes dels desenganyos,

Los que l' erguïu lleuger ab la buidor dels somnis blaus y dels pochs anys,

Los opressors del pobre, ab lo poder ignominios de la injusticia,

Postreus tots, mon senser, pilot de cucs, cau miserable d' inmundicia!

Devant del Just, vils traficants d' honor no detindreu los vostres passos?

Tots som iguals devall l' immensitat qu' Ell endosela ab los seus brassos,

¡No hi fa res que apaguin la incerta llum de vostres atxes flamejantes!

Pera enfonzar entre ombres saturnals vostres insidies repugnantes,

Que l' Just clavat en creu te l' Univers pera servirli de parelles,

Y per iluminar á tot lo mon sembra 'ls espays de mils de estrelles.

J. Pinyol y Mirada.

EL GRAN CRIM

Aquests dies en que tot el món civilisat està de dol, cal recordar el terrible drama que va acabar al cim del Golgota, ab el crim mes repugnant que may hagi presenciat la humanitat.

Jesús, el gran revolucionari que predica contra 'ls poderosos del seu temps, y xurria que als que mercadejan fins ab les coses mes santes y sagrades, es Aquell home-sobrenatural, que predica una nova doctrina

que fa tremolar de rabia als rives y omplir de goig als pobres. Una criatura encare, discuteix ab els sabis y doctars, y sempre voltat dels humils, sempre entre pobre y gent senzilla, s' obra pas arreu ahont va, y son exemple porta la fe á molts cors, que veuen clarament que les ensenyances fidelment seguides, farian d' aquest mon un paradís, unitse tots els homes com a bons germans ab estreta abraçada, desprènse 'ls rics de la superfluitat de ses riqueses, per ajudar als seus germans pobres y emersant los sabis sòls coneixements y ciència perque tots ne gaudeixin.

Mes la superbia dels que veulen que no podrán tenir ja mai mes á sota seu al poble si les doctrines d' aquell fanatic, s' arrelan, li declaran guerra a mort, y 'l perseguixen per tot, fins a lograr empresonarlo y a fer-lo odiós al mateix poble inconscient que l' aclamaya. Y encare que de res poden acusarlo, després de mil afrentosos martiris, es condonat a morir crucificat entre mitj de dos lladres.

Sempre mes el mon, ha recordat ab horror semblant tragedia y precisament ayuy que tant se parla de despotisme y de injustícies, es quan mes se tindrà d' honrar la memòria del que sufri una mort afrentosa per predicar la redenció de la humanitat per medi del amor y de la justicia y no s' considera que l' fer burla y no associar-se aquesta setmana al dol general, es renegar de la justicia y aplaudir el crim, de qui amparat per la força del poder, se destà per tots els medis per vils que sian de sos enemics, no aturantse ni devant dels crims mes espantosos.

La figura de Jesus crucificat, será sempre lo simbol de eterna protesta contra 'ls abusos dels que per son orgull y per mantenir les seves concupiscencies, s' oposan als justos desitjos dels que desitjan la llibertat y lo amor de la humanitat, per unir á tots els homes y suprimir per sempre els despotismes dels explotadors dels pobles.

Tot vesteix dol.....

Tenebra facta sunt. Math. 27, 45. Si he los grans prodigis de que esta teixida la vida de Jesu Crist, ens demostren sa divinitat, no obstant lo mes propi y exclusiu de un Deu el veyem en sa mort, quan ne protesta ta creació. En yá els desistes, atheus, é incredols han empuyat llur ploma envenenada, per falsificar lo miracle del enfostement del Sol en lo mitj de sa carrera, y 'l tremolament de tota la terra, per espay de les tres hores que havian de contemplar l' agonía del Redemptor.

Si busquen son refugi, en negar lo testimoni dels quatre evangelistes, unanimament conformes sobre 'l particular, els hi evidencie lo testimoni del gentil Fregón, qui en sa Olymp, 202, diu «A l' hora sexta (á les dotze) del dia sens ya presentar una tan fosca nit...», etc. Si no 'ls hi baste lo testimoni de Fregón; aquí va la sentencia d' aquell jutje suprem del tribunal d' Atenes (que després fou San

Dionisi) qui al veurer aytal prodigi exclamà: «O 's desfá la Naturalesa, ó l' autor d' ella pateix».

Tertulí en ses predicacions, demostrava la divinitat de Crist, per aquest fet de les tenebres, dientloshi «que 's conservava en llurs arxius públichs», ab lo que lograva la conversió de la major part d' ells.

Si 'ls nostres increduls prenen explicarho per causes naturals, per un eclipse, es topen ab l' impossibilitat, per estar la lluna en son plé, per conseqüent la lluna, no podie estar entre l' sol y la terra. Per altra part, un eclipse total en primer lloch no dure mes que alguns minuts, y despresa, no es manifest à tota la terra. Mes en la mort de Jesús, la foscor durà de l' hora sexta á l' hora nona, ó sigui de les dotze á les tres de la tarde, y ademés, fou universal com unanimiment se deye en tots els països «lo Sol s' apagat».

Si, lo Sol se va amagar per no veurer lo mes grand dels crims; la Naturalesa 'n protestà ab un terratremol general, y 's vestí de dol.

SANXO.

LLUYTA Y VICTORIA

En la qua de la montanya Moriah, ostenta sa humil presencia lo tossal del Gòlgota, sobre quina carena, fa dinou sigles que si ovirava tres creus, Penjat en la del mitj gemia lo fill de Deu, pera deslliurar á l' humanitat de la mort, que llur culpa mereixia.

Una innombrable munió de gent contemplava com la sanc que de gota en gota exia del cos de Cristo anava tenyint de rogor lo vocam, y esperant frenètica que 'ls tormentos acabessin ab sa existència.

Ni 'ls angles cantayres de Belém l' aconsolaven. Ni 's deixaven veurer los reys que l' adoraven en sa nativitat. Ni 'ls coixos, cegos y altres malalts á quins havia curat l' alabaven. Ni la paloma que revolejava sobre son cap en lo Jordà se deixava veurer. Ni 's deixava sentir la veu del Pare Etern. Sols sa mare compungida y son deixeble aymat, que á sos peus tenia per mes pena, eran una excepció de absolut abandono ab que 'l bon Jesús acabava l' obra de la Redempció.

La mort ab sa dalla traidora, anava serpentejant astutament sens ser vista, per los contorns de la muntanya, fixa sa imaginació solament a la presa que en lo cim hi tenia presonera.

Eran les tres de la tarda quan enlayrà ses arpes enemigues per aperderse de Cristo. Mes iay! un terratremol general l' hi fui coneixer ab qui se las havia... ¡Era la Vida!... Era la Vida que li deye: *cero mors tua oh mors*. Oh mort jo sere la teua mort, y ensemgs com un llam la precipita en lo fons de la nihilitat.

Un crit de ¡Victoria! resonà per los àmbits dels límbs, mentres la Vida ab sos peus foradats tanca les portes del abim y ab los brassos oberts espera als pecadors per endursels al Cel, que ja han obert les espines, que poc ans, esqueixavan sa testa sacrosanta.

Sols mancava deixarns un lloch de refugi, l' Esglesia sa esposa.

En efecte, com altre Adán, en un somni diví manà que l' hi obrissin lo costat de hont brollaren los set sacraments de l' Esglesia cristiana, que molt pronte havia ja de anunciar la victoria de son gloriós Espòs, en vers los enemics que fins aquell llevors tenien esclau á tot el illnatje humà.

Si es trista aquesta recordansa per

ser nosaltres los butxins d' aytal crim, no obstant podem també alegrams, cantant como la Esglesia: «Oh felis culpa que mereixeres tan noble Redemptor.

MALDANELL.

Oració de la Creu

Creu de nostra Redempció,
jo't venero, jo t'adoro;
ancora de salvació,
jo la teva ajuda imploro.

Per que'm guardes de tot mal,
en ma perillosa vía,
en mi faré'l teu senyal
cada nit y cada dia.

De ton signe he de fer ús,
en tot lloch p'ra exalsarte;
si per mi't dugué Jesús,
jo per Ell he de portar.

Quan del món y'l seu patir
trençará l'ànima'lss llassos.
Creu, que'm vares redimir,
vina y obram els teus brasos!

Feu que morí, Jesús meu,
abrazat ab vostra Creu.

ANTONI CARETA Y VIDAL.

Dues Llegendes

L' arbre de la Redempció

Abatut Adan per l' edat, pels mals y el dolorós recort del be perdut, sentí un dia que s' atansava l' acabament de la seva vida. Ajegut en son llit de fulles seques, cridà á son costat á Seth, y ab veu apagada li diugué:

—Fill meu: coneix que vaig á morir; la mort es el càstic del pecat.

—No, pare meu—exclamà plorant Seth—vos no deveu morir, contra la mort deu haverhi algún remey, y el cor me diu ahont dec buscal.

Adan somogué tristament el cap, beneí á son fill y aquest va posarse en camí.

Després de un llarc y penós viatge arribà á les portes del Paradís que guarda un angel d' aspecte magestuós y serio. S' agenollà el pobre viatger y tremolant manifestà son filial desitg.

Somrigué trist y bondados l' angel y diugué:

—Germá meu, els manaments del Senyor deuen cumplirse: torna á casa: al entrarhi trobarás á ton pare sense vida; li donaràs piadosa sepultura, pero avans de despedirte d' ell pera sempre, posa aquesta llavor en la seva boca. D' ella ne brotará un nou arbre de vida.

Tornà Seth á empenderer son camí y al entrar en la seva barraca, trobà en efecte el cos de son pare sense vida. Cumplí el manament del angel, y apenas acabava de tapar la terra aquelles inanimades despúlies, comença á brotar vigorós y frusc el tronc d' un arbre frondós y soperbi.

Passaren sigles y mes sigles y arribà l' dia en que de la fusta d' aquell arbre construiren els fills d' Israel la creu en que fou clavat y espirà el Fill de Maria.

Y axis quedà complerta la paraua del angel, doncs que de la tomba del primer home, nasqué'l arbre de la Redempció,

El tribut de les plantes

Al morir Jesucrist, les plantes y ls arbres volgueren donar dolorós homenatge á la memoria del Martir y diqueren:

El xipre del Carmelo. Desde avuy vull esser el company de la mort, el fidel amic de la tomba y el testimoni dels dolors y dels desenganyos.

El desmay de Babilonia: Les meves rames s' ajupirán per sempre sobre les ones del Eufrates y alimentaré la seva corrent ab la, rosada de la aurora.

El teix: Jo seré l' guardiá dels cementiris y el gronsejar de les meves rames á impuls del oreig, apartaré dels sepulcres les abelles y els au-

vore voltá pels carrés
á tanta gent. L' una salta,
l' altre va mintján caceaus,
l' altra riu, aquell acassa
á un que li ha pegat
una estirada à la manta;
un que xucla caramelos,
l' altre, que á un atre ascidassa.

Veus colles de Jusepets,
y de soldats que 'n fan cara,
d' haver rebut llepolies,
d' algú que ha vingut de casa,
pos los han portat les mones

que se solen fer per Pasqua.
Allà á les dos ja comensen
á anà cadires en dansa,
comenseus á posá bancs
per ahont la prossesó passa.

D' aquesta manera anaren parlant els arbustos y arbres. Sols la figuera silvestre y rúda restà callada, indiferent y freda al universal dolor. Y en castic de la seva altívola impietat, la convertí Deu en vergonyós patibul, dones que á les poques hores l' escullia Judas el traidor, pera penjarse d' una de les seves rames.

PASSIONARIA

A'n Ella

Tinc en m' casa un jardí

Tot brodatet de floretes,

Ahont roses y violetes

Se'n veuen un sens fi.

Tot regantlo cert matí,

Allà del pou la voreta

Vaig columbrá un floreta,

Qu' era nova pera mí.

Floreta que 'n fas aquí,

Disme qui ets, com te dius,

Perque tant tristoya vius

Contemplantla li vaig di.

Me diuen la Passionaria,

Y recordo la passió.

Del meu Deu nostre Senyó,

Tot ressaltli una pregaria.

Y desde aquell demati

Quan gemego de anyorança,

Vaig á cercá la esperança

Prop d' aquell simbol divi.

AMADEO AGUADER.

San Carlos, Abril 1905.

La tarda del Diumenge de Rams

Als amics del Centre Excursioniste.

Es lo Diumenge de Rams

à Tortosa gran diada.

¡Qué 'n venen de forastés

de per tota la comarca!

De Tivenys, Pinell, de Xerta

d' Aldové, de la Masada

d' Amposta, de la Galera,

d' Ulldecona, de la Jana,

de Calig y de Traiguera,

dels Freixinals y la Cava,

venen per la prosessó

que té tanta anomenada.

¡Quines carures se vehuent!

¡Manets meus, y quanta fatxa!

Tots tenen un tipò propi

tots duhen la propia marca.

No 's confundirà tal fàcil

als de Bitem y la Cava

en los de Calig y Xerta,

dels Friginals y la Jana.

Este dia 'm fá l' efecte

Tortosa, d' una gran gabia

ahont hi haguessen passarelles,

verderols, alguna agual-la,

cadarneres, gafarrons,

pinsans y pardals amanta.

Tothom canta, tothom riu,

mou chibarri y zaragata,

te sens lo *guay!* tortosi,

barrejat en lo *barraca!*

del cayeros, y en lo *Reyne!*

dels de la part valenciana.

¡Que 's bonic! A mi m' anxisa,

de bò de bò hu dic, m' ancanta

vore voltá pels carrés
á tanta gent. L' una salta,
l' altre va mintján caceaus,
l' altra riu, aquell acassa
á un que li ha pegat
una estirada à la manta;
un que xucla caramelos,
l' altre, que á un atre ascidassa.

Veus colles de Jusepets,
y de soldats que 'n fan cara,
d' haver rebut llepolies,
d' algú que ha vingut de casa,
pos los han portat les mones

que se solen fer per Pasqua.
Allà á les dos ja comensen
á anà cadires en dansa,
comenseus á posá bancs
per ahont la prossesó passa.

D' aquesta manera anaren parlant els arbustos y arbres. Sols la figuera silvestre y rúda restà callada, indiferent y freda al universal dolor.

Y en castic de la seva altívola impietat, la convertí Deu en vergonyós patibul, dones que á les poques hores l' escullia Judas el traidor, pera penjarse d' una de les seves rames.

El cep de Torrento: Desde aquest moment se tenyirán els meus rams de negre y el néctar dels meus fruits s' anomenarà: «Lacrima Christi».

El lliri de Suissa: Dol etern he de portar per la mort del Señor y cobriré non calzer d' or ab un vel de viola.

D' aquesta manera anaren parlant els arbustos y arbres. Sols la figuera silvestre y rúda restà callada, indiferent y freda al universal dolor.

Y en castic de la seva altívola impietat, la convertí Deu en vergonyós patibul, dones que á les poques hores l' escullia Judas el traidor, pera penjarse d' una de les seves rames.

El cep de Torrento: Desde aquest moment se tenyirán els meus rams de negre y el néctar dels meus fruits s' anomenarà: «Lacrima Christi».

El lliri de Suissa: Dol etern he de portar per la mort del Señor y cobriré non calzer d' or ab un vel de viola.

D' aquesta manera anaren parlant els arbustos y arbres. Sols la figuera silvestre y rúda restà callada, indiferent y freda al universal dolor.

Y en castic de la seva altívola impietat, la convertí Deu en vergonyós patibul, dones que á les poques hores l' escullia Judas el traidor, pera penjarse d' una de les seves rames.

El cep de Torrento: Desde aquest moment se tenyirán els meus rams de negre y el néctar dels meus fruits s' anomenarà: «Lacrima Christi».

El lliri de Suissa: Dol etern he de portar per la mort del Señor y cobriré non calzer d' or ab un vel de viola.

D' aquesta manera anaren parlant els arbustos y arbres. Sols la figuera silvestre y rúda restà callada, indiferent y freda al universal dolor.

—Ves, cuidat de teua casa.
Potsé si. ¿Que jo 't pregunto
que 't fa mal, així com ara?

—Pos xica, la satisfeta.
—Pos xica, la mal carada.
—Bueno, vaiga, tens raho.
—¿No tens una d' ansetada
Juanet?

—No hu crec Ximeta.
—Com me l' han ancomanada
la demano. No te 'n fasses
com que no hi ha hagut oliada,
si t' astauvies un rel
ja tens pera la plassada.

* * *

Cap allá entre dos foscams
vorás com tothom aguayta
com van passant los *armats*
á ca 'l Capità Manaya
á buscarlo. Tots formats
al pas que 'l *tambal* los marca
se 'n van cap á les Dolós.

* * *

Mes tart la prosseso passa,
y á les once de la nit
casibé tothom descansa.

* * *

Ja per lo que representa
ja per la bullia que s' arma
es lo Diumenge de Rams
á Tortosa gran diada.

JOAN MOREIRA.

Barcelona, Mars 1905.

Preneune exemple

Després diràn que les guerres no serveixen de res y que son un flagell de l' humanitat.

Doncs, als russos, lo seguit de tuyina que 'ls administren los japonesos, acabará per obrirlosi les potencies.

Figúrinsi que abans creyan que la mellor manera d' ensenyar als polacs era imposant la llengua russa en les escoles y demés establiments docents.

Doncs ara, gracies als japonesos, han caigut en lo compte de que la instrucció está molt endarrerida á Polònia porque s' ensenya en rus, idioma que no es propi d' aquella antiga nacionalitat.

Y convensut d' aixó 'l govern rus, se disposa á reformar la llei, baix la base de enterrar lo rus de les escoles y substituirlo pel polac.

Gobernants d' Espanya, preneune exemple.

¿Quán se convencerá 'l govern de Madrid que Catalunya 's troba en lo mateix cas que Polònia? May, per que aquí, ni les pallisses mos fan adressar.

NOTICIAS

Conforme deyam en lo número prop passat, disapte tingué lloc la reunió en la Càmara Agrícola de nostra ciutat, pera tractá y buscá medis áfi de possa á ratlla la fabricació d'olis artificials de diferents fruits que perjudican de una manera gran la industria dels verdades olis d'oliva y ab ella la agricultura principal riquesa de nostra Comarca.

Pocas vegadas se han vist tan concreguts los salons de la Càmara Agrícola com ho foren lo disapte ultim. Los principals comercians, industrials y propietaris de la Comarca hi acudiren, estan tots conformes en lo pensament que'l president y diputat á Corts D. Primitivo Ayuso exposá d' enviá un missatje al Rey en el que se fessen notá los perjuicis que se originan dels drets ac-

tuals dels Arancels favorables á les fruites oliginosas, afi de que en los tractats nous que 's fassin se tingan presents.

De dit missatje se pensa ferne una gran tirada afi de repartirlo per la Comarca com per totas las camaras y centres agricultors d' Espanya oferintse 1 Sr. Ayuso á fer sentir sa veu en lo Congrés al presentar el missatje y demandar l' apoyo dels Diputats y Senadors.

Va parlarse de celebrarse un gran meeting; pensament que va tenir oposició y del que nosaltres ne som partidaris, no perque cregem obtien un resultat inmediat del meeting ni del nissatje, sino perque creyem es un dels medis que dehuen servirse abuy tots los que vulgan que nostra Comarca emprenga nova vida ó millor dit comensi á dona senyals de vida y aqueixos han de se moventse y una reunió de tots los elemens escampats per la Comarca que per si sols se mouen, faria que's conexessin y agermanessin aumentan son moviment, ab quin exemple se despertarien molts dels que dorman y restan petrificats y plens de un indiferentisme que 'ls mata á ells y al país.

Va acabarse la reunió nombran una Junta composta de comercians, propietaris y dels directos de la prempsa local que d' acort ab la Directiva porti acap lo acordat y gestioni tot quant cregui convenient pera la Comarca. Avant.

Gracias á l' iniciativa del senyor Zulueta, s' ha possat á discussió novament la qüestió dels consums.

Pero un altre estimat amic nostre, el seuyor Marqués de Camps, abarcant el problema en sa magnitud ha pssat en una revista agrícola madrilena un article, per el que ve á dir al poble que no 's fassi ilusions ab la supresió, transformació ó reducció del impost de consums, mentre no 's reformi tot l' actual regim econòmic d' Espanya.

La sana opinió del Marqués de Camps, ve resumida en els fragments que segueixen:

«De remey á n' aqueixos mals no n' hi ha mes que un y és que cada entitat política tingui camp d' acció propi, personalitat específica y Hienda propia y independent. En una paraula, aquí lo que 's necesita és que hi hagi una veritable autonomía municipal.

Pera l' Estat un presupost ab Hienda propia, exclusivament propia, y lo mateix pera 'l municipi. Així mateix ho necessita l' organisme que hi hagi entremitg, sigui província, regió ó com se li vulgui dir, perque no hem de discutir per questió de nom; lo que interessa son la natura lessa dels serveys comarcals, regionals ó provincials que ha de tenir á son carrec aquest organisme, y entre ells jo entenc que hi hauria d' haver especialment el de policía, sanitat, beneficencia y instrucció.

Al municipi las contribucions directas, las que son propias del turrer y en ell tenen arrels; urbana, territorial, remadería, industrial y comercial; y pera l' Estat totes las que tenen el carácter d' indirectas á mes de las que per sa propia naturalesa tinguin un veritable carácter de legalitat.

Barcelona ha honrat aquets dies al gran Lesseps, autor del Canal de Suez, colocant la lápida de la plaça que desd'ara portarà'l nom de l'ilustre enginyer.

Ab tal motiu hem rebut la visita dels fills d' aquest, que assistiren a la ceremonia, durant la qual l'alcalde en son discurs recordá ls actes d'en Lesseps quan fou cónsul de Barce-

lona, la seva filantropia y lo molt que contribuí a aixecar l'esperit públic durant les calamitats que a questa ciutat afigiren allá per l'any 42 del passat sige, afegint que Barcelona li es ademés deudora pels grans beneficis que més endavant reportà a son port la obertura del Canal de Suez.

El cónsul de França galantejá a Barcelona en son discurs, alabant l'emprendedor carácter català. Altrett feu el fill gran d'en Lesseps, qui recordá l'afecte que a nostra ciutat tenia son pare, amic del treball y emprendedor infatigable com la raça catalana.

No cal dir si ha de plaure a tot bon catalá que Catalunya hagi honorat a l' home insigne ab qui atals deutes de gratitud tenia con-

El *Correo Ibérico* ocupançe del olvit y abandono en que 's te á Tortosa, tan per part dels propis com dels estranys, diu que Tortosa está en jueves, per quant los primés dies de la setmana el Rey va visitá Catalunya arriban fins á Reus y los ultims días visita á Valencia arriban fins á Castelló y quedantse Tortosa al mitjà com lo dijous pues nosaltres entenem qui ni al dijous ens trobam, sino que ja ni figurem en lo diatari, ni petrificats tampoc estem com deyael *Diario* sino que ni tan sols fem *nossa*.

A Valencia els republicans feyan *nossa* y se 'ls ha dat quelcom pera que no 'n fassin, a Villareal tambe hi havia temor de que el poble cansat de no podé obtenir autorisació pera exemplá uns carres y expropia dos illas de cassas, quinas indemniscions l' Ajuntament estava dispositat á pagá, ara perque no fes *nossa* l' Estat no sols ho ha autorisat sino que ell pagará el gasto, que puja molt mes que las expropiacions del pont malament anomenat del Estat aqui Tortosa.

Qui 'n te la culpa de que 'l Rey no 'ns hagi visitat y per lo tan de que no sens hagi concedit algunas de las moltas cossas de que estem tan necessitats com las avingudas del pont, carrils, carreteras, escolas, canals, etc.

La prempsa no la té pas, perque prou ho ha demanat, lo poble de Tortosa ab gust y entusiasme l'hauria rebut y el tení que pagá els gastos, tampoc deu haver sigut la causa, perque ab lo qu' es gasta á cala Ciutat pera ferla malbe ni habia de sobras. Si serà talvegada pera que no veges lo estat miserables y pobre de nostra Ciutat?

A Vic tenen un arcalde que dias enrera no va voler rebrer una comunicació en catalá y ara aprofitan la llisó s' ha dirigit en catalá á la mateixa entitat de quina no vulgué rebre la comunicació primera. Poc á poc anirán adeprenen eixos senyos de R. O.

La botiga de Camiseria que 'l Sr. Turon instala aqui Tortosa en el calle del Angel, n.º 4, será una bonica sucursal de la que dit senyor te estableix en el calle de Fernando VII á Barcelona y contribuirá á embellir el concorregut calle del Angel en quin cada dia van obrirsi novas botigas en las que los industrials y artistes se esmeren en ferse la competencia. Llastima que las condiciones del calle no respondin á tan bonica lluya.

En una de les esmentades botigues, la del amic Francesc Pinyol ha possat á la venda al preu de 15 centims uns elegants manadets de fusta aromatizada pera escura-dents, ili-

gats ab una llassada, ab los colors nacionals catalans y un bonic escut de las quatre barras fet per lo intelligent pintor Cerveto.

Dias atras varen ser denunciats un concejal y un ciutadá que van negarse á descubrirse al pasar el Sant Viatic, resultan absolt el prime y castigat el segont, pero mes baratet que no á un badaloni de quin ne diu lo setmanari «Jent Nova.»

Dias enrera un subiecte no volgué descubrirse al pasar el Sant Viatic, no accedint á la adventencia del sacerdot que 'l portaba, y denunciat el fet al Jutge d' aquesta Ciutat En Andreu Gassó y Vidal, el prop passat dimarsdictá sentencia imposant á dit subiecte una penyora de vinticinc pessetas, cinc dias d' arrest y pago de costas del judici.

Comunican de Reus que fou importantísima l' Assamblea contra la llei d' alcools celebrada dererament á n' aquella ciutat.

Assistiren mes de 500 delegats de totes les regions d' Espanya y se lleiren 40 adhesions.

Se llegiren les conclusions que foren aprovades per unanimitat essent en el fondo les metxes que s' aprovaron en l' Assamblea verificada el dia 26 de mars en el teatre Conservatori de Manresa. Les conclusions s' enviarán al Govern, acompañades d' un missatje dirigit al President del Consell y al ministre d' Hisenda.

En una reunió de comerciants en fustas y industrials interessats en lo propi article, celebrada fa algunes dias, varen acordar oposarse enèrgicament al propòsit que s' ha anunciat d' augmentar considerablement en los nous aranzels los drets de aduanas á la importació de fustas extrangeras, nombrantse una comisió en la que hi tenen representació tots los interessos afectats, pera que practiqui totas las gestions que sian necessàries.

Se tracta d' una qüestió de gran interès, no solament pera 'l comers d' importació sino pera molts importants industries quina vida se ressentiria notablement del augment de preu de la fusta que sobrevidrà si 's realisava aquell propòsit. Per altra part semblant augment provocaria que 's tallessin los ja relativament escassos boscos que quedan á Espanya, ab las consecuències funestas naturals en lo régimen de las plujas, perjudicant considerablement la agricultura peninsular.

Al teatre Modern de Gracia doná 'l passat diumenge a la tarda un concert l' «Orfeó Gracienc», assistinti una gran gentada desistjosa d' apreciar la valua de dit Orfeó, que per primera vegada donava un concert públic d' importància.

L' èxit fou gran pera les tres seccions de l' Orfeó, malgrat les vacilacions naturals en un debut, y satisfets poden estar els directors senyors Fortuyns y Balcells, coin també les professores senyoretas Cassals y Rocca que desinteressadament coadiuvan en la tasca d' aquella institució, ensenyant a fer patria tot fen art.

Les peces que més agradaren foren *La nostra nau*, *La gata y en Belitrre*, *L' emigrant*, *Patria nova*, y *La filla de María*, que hagueren de repetirse.

Finalisà la festa ab *Els Segadors*, ohits de peu dret per l' immens públic que omplia 'l teatre y aplaudits ab entusiasme.

